

T.C.

YARGITAY

HUKUK GENEL KURULU

E. 2013/13-492

K. 2014/87

T. 12.2.2014

*** DOMUZ ETİ YEDİRİLDİĞİ İDDİASIYLA AÇILAN TAZMİNAT DAVASI (Tatil Amaçlı Kalınan Otelde Davacıların Kaldıkları Dönemden Kısa Bir Süre Sonra Yapılan Denetimlerde Son Kullanma Tarihi Geçmiş ve Menşei de Tespit Edilemeyen Et Ürünlerinin Tespit Edildiği - Manevi Tazminat İsteminin Kabulü Gerektiği)**

*** OTELDE SAĞLIĞA ZARARLI YİYECEK VERİLMESİ (Yapılan Denetimlerde Sağlığa Zararlı Son Kullanma Tarihi Geçmiş Menşei Tespit Edilemeyen Et Ürünleri ve Ayrıca Domuz Etinin de Tespit Edildiği - Davacıların Kaldıkları Dönemde Kendilerine de Bu Etlerden Yedirildiği Kanaatiyle Açtıkları Manevi Tazminat İsteminin Kabul Edileceği)**

*** SAĞLIĞA ZARARLI YİYECEK VERİLMESİ SEBEBİYLE TAZMİNAT (Davacıların Kaldıkları Dönemden Kısa Bir Süre Sonra Yapılan Denetimlerde Son Kullanma Tarihi Geçmiş ve Menşei de Tespit Edilemeyen Et Ürünlerinin Tespit Edildiği - Davacılar Bu Etlerden Kendilerine de Yedirildiği İddiasıyla Açılan Manevi Tazminat İsteminin Kabulü Gerektiği)**

*** MANEVİ TAZMİNAT (Tatil Amaçlı Kalınan Otelde Sağlığa Zararlı Yiyecek Verilmesi Sebebiyle - Davacıların Kaldıkları Dönemden Kısa Bir Süre Sonra Yapılan Denetimlerde Son Kullanma Tarihi Geçmiş ve Menşei de Tespit Edilemeyen Et Ürünlerinin Tespit Edildiği/İsteminin Kabulünün Yerinde Olduğu)**

*** MANEVİ ZARAR (Dar Yorumlanmaması Gerektiği/Günün Koşullarına ve Olayın Özelliğine Göre Hakimin Serbestçe Takdir Edeceği - Aralarında Sözleşme İlişkisi Bulunan Taraflardan Birisinin Eylemi Sözleşmeye Aykırı Olması Yanında Karşıdakinin Ruhsal veya Bedensel Bütünlüğü Açısından Zarara da Yol Açıyorsa Haksız Eyleme Benzer Bir Etkinin Varlığının Kabul Edileceği/Manevi Zararın Tazmin Edileceği)**

4077/m.4/A

818/m.49

4721/m.24

ÖZET : Dava, tatil amaçlı kalınan otelde sağlığa zararlı yiyecek verilmesi sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Manevi zarar, teknolojideki gelişmeler, ilişkilerde meydana gelen çeşitlilik, zarar türlerinin artması gibi sebeplerle dar yorumlanmaması gereken, günün koşullarına ve olayın özelliğine göre hakimin serbestçe takdir edeceği, bir zarar çeşididir. Bunun dar yorumlanması Kanunun lafzına da ruhuna da uygun düşmeyecektir. Aralarında sözleşme ilişkisi bulunan taraflardan birisinin eylemi sözleşmeye aykırı olması yanında karşıdakinin ruhsal veya bedensel bütünlüğü açısından zarara da yol açıyorsa, haksız eyleme benzer bir etkinin varlığının kabulüyle oluşan manevi zararın tazmini gerekmektedir. Davalının işlettiği tatil köyünde davacıların konakladığı dönemden kısa bir süre sonra yapılan denetimlerde sağlığa zararlı, son kullanma tarihi geçmiş ve menşei de tespit edilemeyen et ürünleri ve bu arada ayrıca domuz etinin de tespit edildiği görülmüştür. Bu durumda davacıların kaldıkları dönemde kendilerine de bu etlerden yedirildiği kanaatiyle açtıkları manevi tazminat isteminin kabulüne dair mahkeme kararı yerindedir.

DAVA : Taraflar arasındaki " tazminat " davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ankara 7. Tüketici Mahkemesince davaların kısmen kabulüne dair verilen 21.2.2012 gün, 2007/798 E. – 2012/138 K. sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 24.5.2012 gün, 2012/9272 E. - 2012/13487 K. sayılı bozma ilamı ile;

(... Davacılar asıl ve birleşen davalarında yurtdışından 29.7.2007 tarihinde davalının işlettiği otele her şey dahil sistemde tatil amaçlı olarak geldiklerini, otel hizmetlerinden yararlandıklarını, ancak 20.9.2007 tarihinde Star tv kanalında yayınlanan "Deşifre" programında, kaldıkları otelin de aralarında bulunduğu otellerde domuz eti verildiğine dair haberler yer aldığını, bu olayın kişilerin sağlığını ve inançlarını hiçe saymak olduğunu, maddi ve manevi zararları oluşturduğunu ileri sürerek 100 er TL maddi 50.000 TL manevi tazminatın faiziyle tahsilini istemişlerdir.

Davalı, otellerine konaklamak amacıyla gelen davacılar domuz eti yedirilmediğini, yabancı turistler için domuz eti bulundurmanın da doğal olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, davalı tarafından ayıplı hizmet sunulduğu gerekçesiyle 818 Sayılı Borçlar Kanununun 42. 43. ve 49. maddeleri gözetilerek esas ve birleşen davalar yönünden 100,00'er TL maddi 2000,00'er TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren faiziyle birlikte tahsiline karar verilmiş; hüküm, davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Toplanan delillerden, incelenen yayın kasetinden ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının 4.9.2007 tarihli kontrol ve denetim tutanağından 4.9.2007 itibarıyla davalı otelin soğuk hava deposunda mühürsüz ve menşei belli olmayan 200 kg domuz eti bulunduğu, anılan otele idari para cezası uygulandığı, otel genel müdürü hakkında menşei belli olmayan ve denetimi yapılmayan domuz eti bulundurmak suçundan dolayı ceza mahkemesinde dava açıldığı yapılan yargılama sonucunda T.C.K.186 maddesinde öngörülen suçun unsurlarının oluşmaması sebebiyle beraat kararı verildiği anlaşılmıştır.

Davacılar her ne kadar 29.7.2007 tarihinde davalının işlettiği otelde konakladıklarını, bu tarihten yaklaşık iki ay sonra bir televizyon programını izlerken anılan otelde domuz eti bulundurulduğunu öğrendiklerini ileri sürerek eldeki davayı açmış iseler de; otelde kaldıkları tarih itibarıyla anılan yerde domuz eti bulundurulduğunu, bulundurulan bu etlerden yanıtılmak suretiyle kendilerine de yedirildiğini ispat etmiş değillerdir. Davacıların otelde kaldığı tarihten 37 gün sonra 4.9.2007 tarihinde yetkililerce otelde domuz eti bulundurulduğuna dair tutanak tutulmuş; anılan haberin tv de yayınlanması üzerine eldeki davalar açılmıştır.

Davacılar davalı tarafından kendilerine 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 4/A maddesinde öngörülen ayıplı hizmetin verildiğini ve Borçlar Kanununun 49. maddesinde öngörülen manevi tazminat şartlarının oluştuğunu ispat edemedikleri gibi hizmetin verildiği tarih itibarıyla de kendilerine domuz eti yedirildiğine dair herhangi bir tespit yapılmamıştır. Sonradan otelde domuz eti bulundurulduğunun tespit edilmiş olması davacılar da domuz eti yedirildiği sonucunu doğurmaz. Mahkemece, ispat edilmeyen davanın reddine karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme sonucu yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir...),

Gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

H.G.K.'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği düşünüldü:

KARAR : Davalar, tatil amaçlı kalınan otelde sağlığa zararlı yiyecek verilmesi sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Davacılar vekili; müvekkillerinin yurtdışından davalının işlettiği otele her şey dahil sistemde tatil amaçlı olarak geldiklerini, otel hizmetlerinden yararlandıktan sonra basın organlarından kaldıkları otelin de aralarında bulunduğu otellerde domuz eti verildiğine dair haberler yer aldığını, bu olay sebebiyle maddi ve manevi zararları oluşturduğunu ileri sürerek 100,00'er TL maddi 50.000,00'er TL manevi tazminatın faiziyle tahsil talebinde bulunulmuştur.

Davalı vekili; davacılar domuz eti yedirilmediğini, otellerinde yabancı turistler için domuz eti bulundurulduğunu bildirip davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece; davalı tarafından ayıplı hizmet sunulduğu gerekçesiyle 818 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 42. 43. ve 49. maddeleri gözetilerek davaların kısmen kabulüyle 100,00'er TL maddi 2000,00'er TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren faiziyle birlikte tahsiline karar verilmiş, davalı vekilinin temyizi üzerine, Özel Dairece yukarıda açıklanan sebeplerle karar bozulmuştur.

Yerel mahkemece, önceki gerekçeler genişletilmek suretiyle direnme kararı verilmiş, direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

H.G.K. önüne gelen uyuşmazlık; 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 4/A maddesinde öngörülen ayıplı hizmetin verilip verilmediği ve Borçlar Kanununun 49. maddesinde öngörülen manevi tazminat şartlarının oluşup oluşmadığı noktasında toplanmaktadır.

Bilindiği üzere; 4822 Sayılı Kanunla Değişik 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 4/A. maddesinde: "Sağlayıcı tarafından bildirilen reklam ve ilanlarında veya standardında veya teknik kuralında tespit edilen nitelik veya niteliği etkileyen niceliğine aykırı olan ya da yararlanma amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren hizmetler, ayıplı hizmet olarak kabul edilir.

Tüketici, hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren otuz gün içerisinde bu ayıbı sağlayıcıya bildirmekle yükümlüdür. Tüketici bu durumda, sözleşmeden dönme, hizmetin yeniden görülmesi veya ayıp oranında bedel indirimi haklarına sahiptir. Tüketicinin sözleşmeyi sona erdirmesi, durumun gereği olarak haklı görülüyorsa, bedelden indirimle yetinilir. Tüketici, bu seçimlik haklarından biriyle birlikte 4. maddede belirtilen şartlar çerçevesinde tazminat da isteyebilir. Sağlayıcı, tüketicinin seçtiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür.

Sağlayıcı, bayi, acente ve 10. maddenin 5. fıkrasına göre kredi veren, ayıplı hizmetten ve ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zarardan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur. Sunulan hizmetin ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Daha uzun bir süre için garanti verilmemiş ise, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile ayıplı hizmetten dolayı yapılacak talepler hizmetin ifasından itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zararlardan dolayı yapılacak talepler ise üç yıllık zamanaşımına tabidir. Ancak, sunulan hizmetin ayıplı, tüketiciden sağlayıcının ağır kusuru veya hileyle gizlenmişse zamanaşımı süresinden yararlanılamaz.

Ayıplı hizmetin neden olduğu zararlardan sorumluluğa dair hükümler dışında, ayıplı olduğu bilinerek edinilen hizmetler hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Bu hükümler, hizmet sağlamaya dair her türlü tüketici işleminde de uygulanır."

Hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 30. maddesinde de;"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır." denilmektedir.

Tüketicilere verilen hizmetlerde sağlık koşullarına ve konusunda yasal düzenlemelerde yer alan standartlara uygun şekilde davranma yükümlülüğü vardır. Tüketicide reklam vs yollarla uyandırdığı güveni sarsacak ihmal ya da hatalar içinde de olmamalıdır.

Kanun koyucu bu sebeple tüketicinin ayıplı mal ve hizmetten kaynaklanan yasal başvuru yollarını düzenlerken, "her türlü zarardan dolayı yapılacak talepler" kavramına da yer verip, bu talepler için başvuru süresini daha da uzun tutarak, tüketici diğer haklarını kullansın kullanmasın, zararını bu yolla da giderebilmesi olanağı getirmiştir.

Manevi zarar, kişilik değerlerinde oluşan objektif eksilme olup; duyulan acı ve çekilen ızdırap kişinin ruhsal bütünlüğünü bozucu etki yaratacağından bunun manevi zararı oluşturacağına da kuşku bulunmamaktadır.

Diğer taraftan olayda uygulama yeri bulan mülga 818 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 49. maddesinde ise "Şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir. Hakim, manevi tazminatın miktarını tayin ederken, tarafların sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik durumlarını da dikkate alır. Hakim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir tazmin sureti ikame veya ilave edebileceği gibi tecavüzü kınayan bir karar vermekle yetinebilir ve bu kararın basın yoluyla ilanına da hükmedebilir."

Şeklinde düzenlemelere yer verilmiştir.

Yine, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 24. maddesi ise "Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hakimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir. Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Tüm bu yasal düzenlemeler göstermektedir ki, hakim, hem tüketici hukukunu ve hem de açıkça atıf yapılan diğer yasal düzenlemeleri gözetererek, hal ve mevkiin icabına ve hatanın ağırlığına göre tazminatın suretini ve

şumulünün derecesini tayin eyleyecek; hususi zararı da nazara alarak cismani zarara uğrayan kimseye manevi zarar namıyla adalete uygun tazminat verilmesine karar verebilecektir.

Yine şahsi menfaatleri haleldar olan kimse, hata vukuunda zarar ve ziyan ve hatanın hususi ağırlığı icap ettiği surette manevi zarar namıyla nakdi bir meblağ itasını da dava edebilecektir.

Daha açık ifadeyle; manevi zarar, teknolojideki gelişmeler, ilişkilerde meydana gelen çeşitlilik, zarar türlerinin artması vs sebeplerle dar yorumlanmaması gereken, günün koşullarına ve olayın özelliğine göre hakim in serbestçe takdir edeceği, bir zarar çeşididir. Bunun dar yorumlanması Kanunun lafzına da ruhuna da uygun düşmeyecektir. Nitekim, yargısal uygulamalarda ve öğretide de aynı yaklaşım benimsenmiştir.

Kabul edilen yeni yaklaşıma göre, aralarında sözleşme ilişkisi bulunan taraflardan birisinin eylemi sözleşmeye aykırı olması yanında karşıdakinin ruhsal veya bedensel bütünlüğü açısından zarara da yol açıyorsa, haksız eyleme benzer bir etkinin varlığının kabulüyle oluşan manevi zararın tazmini gerekmektedir.

Aynı ilkelere; H.G.K. kararlarına da yansımış; 12.12.2001 gün ve 2001/11–1161 esas, 2001/1152 k. sayılı; 13.6.2001 gün ve 2001/15–498 esas, 2001/508 k.sayı; 11.4.2001 gün ve 2001/15–331 esas ve 2001/331 sayılı; 17.6.2009 gün ve 2009/4-234 esas, 260 k. sayılı ilamlarda da yer verilmiştir.

Gerek yukarda içerikleri açıklanan yasal düzenlemeler ve gerekse de yapılan tüm açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalının işlettiği tatil köyünde davacıların konakladığı dönemden kısa bir süre sonra yapılan denetimlerde sağlığa zararlı, son kullanma tarihi geçmiş ve menşei de tespit edilemeyen et ürünleri ve bu arada ayrıca domuz etinin de tespit edildiği görülmüştür. Bu durumda davacıların kaldıkları dönemde kendilerine de bu etlerden yedirildiği kanaatiyle açtıkları manevi tazminat isteminin kabulüne dair mahkeme kararı yerindedir.

Yapılan görüşmeler sırasında, bir kısım üyelerce, davacıların otelde kaldıkları dönemde domuz eti yedirildiğini ispat etmeleri gerektiği, haksız fiil iddiasında şüpheli duruma göre tazminata hükmedilemeyeceği, Özel Dairenin bozma kararının yerinde olduğu, mahkemenin önceki kararda direnmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu ileri sürmüş iseler de bu görüş Kurul çoğunluğunca yukarda belirtilen sebeplerle benimsenmemiştir.

Bu bakımdan, usul ve yasaya uygun olan direnme kararının onanması gerekmiştir.

Ne var ki, bozma nedenine göre tazminat miktarının usul ve yasaya uygun olup olmadığı hususu, Özel Dairece incelenmediğinden, davalı vekilinin bu yöne dair temyiz itirazlarının incelenmesi için dosya Özel daireye gönderilmelidir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan sebeplerle yerel mahkemenin direnmesi yerinde görüldüğünden, davalı vekilinin tazminat miktarına dair temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın 13. hukuk dairesi'ne gönderilmesine, 6217 Sayılı Kanununun 30. maddesiyle 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen "Geçici madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440/III maddesi uyarınca karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere, 12.02.2014 tarihinde yapılan 2. görüşmede oyçokluğuyla karar verildi.